

EDİTÖRE MEKTUP

Editör: Çağrı Hale ÖZEL
E-posta: chkayar@anadolu.edu.tr

Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt 34, Sayı 2, Güz: 120 - 122, 2023
Copyright © 2023 anatolia
Bütün hakları saklıdır
ISSN: (Çevrimiçi: 2822 - 4647 - Baskı: 1300 - 4220)
<https://doi.org/10.17123/atad.1404450>

Yağmacı Dergi-Yayıncılar ve Niteliksiz-Şaibeli-Şüpheli Çalışmalar Üzerine Bir Yorum

A Comment on Predatory Journals-Publishers and Unqualified-Shady-Doubtful Studies

Özkan TÜTÜNCÜ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi

Anahtar sözcükler:

Yağmacı dergiler, Eleştirel yorum,
Araştırma etiği, Boş zaman araştırma-
ları, Rekreasyon.

Key words:

Predatory journals, Critics, Research
ethics, Leisure research, Recreation.

ÖZ

Dergilerde yazılan makalelere bazen eleştirel yorumlar yapılmaktadır. Birçok dergi bu eleştirel yorumları yayınlamamaktadır. Bununla birlikte bilimsel şeffaflık ve tarafsızlık için bu yorumların yayınlanması gereklidir. Yağmacı Dergi-Yayıncılar ve Niteliksiz-Şaibeli-Şüpheli Çalışmalar adlı çalışmaya gönderilen eleştirel bir yorum dikkat çekicidir. Bağımsız ve tarafsız kurumlar tarafından yağmacı dergi ve yayıncıların listelenmesi önemlidir. Araştırmacıların her zaman yağmacı dergi ve yayıncılar için dikkatli olması gerekmektedir.

ABSTRACT

Sometimes critical comments are made to articles written in journals. Many journals publish these critical comments. However, it is necessary to publish these comments for scientific transparency and neutrality. A critical comment on a study titled "Predatory Journals-Publishers and Unqualified-Shady-Doubtful Studies" is remarkable. It is important to list the predatory journals and publishers by independent and unbiased institutions. Researchers should always be careful for predatory journals and publishers.

Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi'nde uzun bir süredir "Rekreasyon İncelemeleri" bölümünde akademik değerlendirmeler yapmaktayım. Dergide yazdığım makalelere okuyuculardan çok nadiren münferit geri dönüşler almaktayım. Elbette bu makalelerin okunmadığı anlamına gelmemektedir. Yazılan makalelerin akademik olarak değerlendirildiğini, bu makalelerin aldığı atıflardan rahatlıkla anlamaktayım. Bununla birlikte

Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nin önceki sayısında yayınlanan "Yağmacı Dergi-Yayıncılar ve Niteliksiz-Şaibeli-Şüpheli Çalışmalar" adlı çalışma ile ilgili olarak, okuyucular tarafıma e-posta ile bugüne kadar pek görmediğim sayıda, olumlu yönde geri bildirimlerde bulunmuşlardır. Bu paylaşımlardan alanımızda etik duyarlılığa önem veren bilinçli bir araştırmacı grubunun olduğunu görmek çok sevindiricidir.

Tarafıma ulaştırılan e-postaların birinde makale içinde yer alan bir bölüme yapıcı ve eleştirel bir

gözle açıklama getirilmiştir. Normal şartlarda bu tür açıklamalar dergi kapsamında yazışanlar arasında kalır. Öte yandan birçok dergi kendi yayınladıkları makalelere getirilen eleştirileri yayınlamasa da editörlük konusunda yılların tecrübesi olan bir arkadaşımı aradığımda, bana güzel bir hatırlatmada bulunarak muhakkak bu açıklamayı yayınlamak gerektiğini vurguladı. Öncelikle hatırı sayılır editörlük tecrübesi bulunan arkadaşımın tazelediği bilgileri sizlerle tırnak içinde paylaşmak isterim. "Bilimsel her türlü yayın tarafsız olmak durumundadır. Bu nedenle şu anki birçok derginin editörü bilmesede ve hatta kulak arkası etse de yayınlanmış olan bir makaleye getirilen her türlü bilimsel eleştiri, dergi editörü tarafından ele alınmak ve yayınlanmak durumdadır. Bu derginin tarafsızlığını ve etik ilkeleri sahiplendiğini göstermesi açısından ayrı bir öneme sahiptir." Bu kapsamda gelen e-postayı aktarmadan önce, makale içinde yer alan ilgili bö-

lûme yönelik kısa bir hatırlatma yapmak faydalı olabilir.

Makalede Beall'in yağmacı olması muhtemel dergiler listesinde ülkemizden iki derginin ismini verdiğini belirtip, bu dergilerin adları "Bu dergilerin yağmacı olması durumu kadar, olmaması durumu da bulunduğu için ..." açıklamasıyla makalede verilmemişti. Ardından "Beall'in listelerinde yer alan dergi ve yayıncıların, bu listelerden çıkması için gerekli çalışmaları başlatmaları, ülkemizin adının yağmacı dergi/yayıncılık alanında anılmaması için önem arz etmektedir." açıklaması paylaşılmıştı. Yine aynı hassasiyetle dergi-editörün adını burada paylaşmadan ve onaylarına binaen gönderilen e-postayı sizlerle paylaşıyorum.

*Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'*nin 34. Cilt Sayı 1'inde yayınlanan "Yağmacı Dergi-Yayıncılar ve Niteliksiz-Şaibeli-Şüpheli Çalışmalar" isimli çalışmanızda editörlüğünü yaptığım derginin, "Beall's List" tarafından olası dergiler listesinde yer almasına ilişkin olasılığına vurgu yapmışsınız ve buna istinaden yetkili kişilerin ülkemiz açısından listeyi oluşturan kişilerle iletişime geçerek bu sorunu düzeltmesini önermişsiniz.

Öncelikle hassasiyetiniz ve değerli öneriniz için teşekkür etmek isterim. Ülkemizin bu tarz sitelerde isminin geçmesini kesinlikle bizler de istemeyiz. Ancak Beall's List için hem editör olarak hem de yayıncı arkadaşlarım tarafından çok fazla kez mail atılmasına rağmen karşıda muhatap bulamıyoruz. Geri dönüş yapmadıkları gibi, sitelerinde ne bir kurumsal iletişim ne de bir kişisel iletişim adresi bulunmamaktadır. Beall's List 2021 yılından beri bu listede hiçbir güncelleme yapmamaktadır.

Aynı sorunu son dönemlerde yağmacı dergileri paylaşan Predatory reports ile de yaşadık. Şanslıydık ki karşımızda muhatap bulabildiğimiz ve bu durumu sorgulayabildiğimiz için hatalı bir işlem yaptıklarını belirterek bu durumu düzelttiler. Kendileri Beall's List'ini dikkate alarak hareket ettikleri için bu hataya düşmüşler. Durumu izah edebildiğimiz için hatalarını kabul

ederek düzelttiler. Fakat aynı durum, karşı tarafta muhatap bulunamadığı için Beall's List'de yaşanmıyor.

Beall's List en son güncellemesini 8 Aralık 2021 tarihinde yaptığını belirtmektedir. Biz bu sorunu gördüğümüzde kendileri ile iletişime geçmeye çalıştığımızdan beri hiçbir cevap alamadık. Siz de araştırmanızı yaparken, Beall'nin artık bu işi yapmadığını beyan ettiğini okumuşsunuzdur. Dolayısıyla bu listeyi kimin yaptığı net değildir. Bu önemli ve sorumluluk gerektiren bir beyandır. Muhakkak ki bu liste içerisinde gerçekten birçok dergi yağmacı olabilir. Ancak benim açımdan kişi ya da kurumların net ve şeffaf olmadığı; ayrıca değerlendirme kriterlerinin net olmadığı noktalarda maalesef itimat etme durumu söz konusu değildir. Dergimiz, Beall's List tarafından belirtilen hiçbir kriter içerisinde yer almamasına karşın, bu listede potansiyel olarak tanımlanmaktadır. Bunu neye göre yaptığını belirtmekle yükümlüdür. Ancak hiçbir iletişim bilgisi olmadığı gibi yazılan e-postalara da cevap vermemektedir. Dolayısıyla Predatory List'in kurumsal bir yapının ya da ismi bilinen kişiler tarafından yapılıyor olması bizler için değerlendirme aşamasında da oldukça fayda sağlardı. Umarım ileride bu değerlendirmeyi daha kurumsal bir yapı gerçekleştirir ve böyle muğlak durumlara sebebiyet vermez."

Yukarıda yapılan açıklamanın gayet net ve anlamlı olduğu görülmektedir. Açık ve şeffaf bir yapı içinde yağmacı dergi ve yayıncıların güncellenerek ifşa edilmesi, tüm akademik camianın ortak dileğidir. Ancak bunun yapılabilmesi de o kadar kolay değildir. Bu nedenle bir akademisyenin bu listeler olmasa bile, şaibeli dergileri ayırt edebilecek niteliğe ve sorumluluğa sahip olması elzemdir.

Özkan Tütüncü, Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Necat Hekkon Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, 35330, Seferihisar, İzmir.

E-posta: ozkan.tutuncu@deu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-2482-0893

Editöre Mektup

Özkan TÜTÜNCÜ

Çukurova Üniversitesi Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'ndan mezun oldu (1988). Yüksek lisans derecesini Dokuz Eylül Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Dalı'ndan (1994), bütünleşik doktora derecesini de Dokuz Eylül Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Dalı'ndan aldı (1998). Dokuz Eylül Üniversitesi'nde çalışmaya başladı (1992). Türkiye Bilimler Akademisi'nden kazandığı burs ile Michigan State University, The School of Hospitality Business'te bütünleşik doktorasını tamamladı. Virginia Tech and State, University of Wisconsin, State University of New York ve Georgia State University'de doktora sonrası çalışmalar yaptı. Doçentlik unvanını yönetim-organizasyon alanında aldı (2003). Profesörlüğe Dokuz Eylül Üniversitesi'nde yükseltildi (2010). Halen Dokuz Eylül Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü'nde görev yapmakta ve turizm işletmeciliği lisansüstü programlarında araştırma yöntemleri ve çok değişkenli veri analizleri derslerini vermektedir. Ağırlama alanında iş ve yaşam kalitesi üzerine çalışmaları bulunmaktadır.